



**Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja**

**IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU  
NACIONALNOG PLANA  
ZA ODRŽIVU UPOTREBU  
SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA  
ZA 2017. GODINU**

---

Podgorica, april 2018.

## Sadržaj

1. Uvod .....	7
2. Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja .....	8
3. Pravni okvir .....	9
4. Administrativni kapaciteti .....	9
5. Obuke .....	10
6. Ostale aktivnosti .....	11
7. Institucionalni okvir .....	12
8. Realizacija aktivnosti iz Akcionog planu za januar - decembar 2017. ....	13
9. Izveštaj o sprovođenju programa monitoringa rezidua pesticida za 2017.godinu <sup>1</sup> .....	26

# 1. Uvod

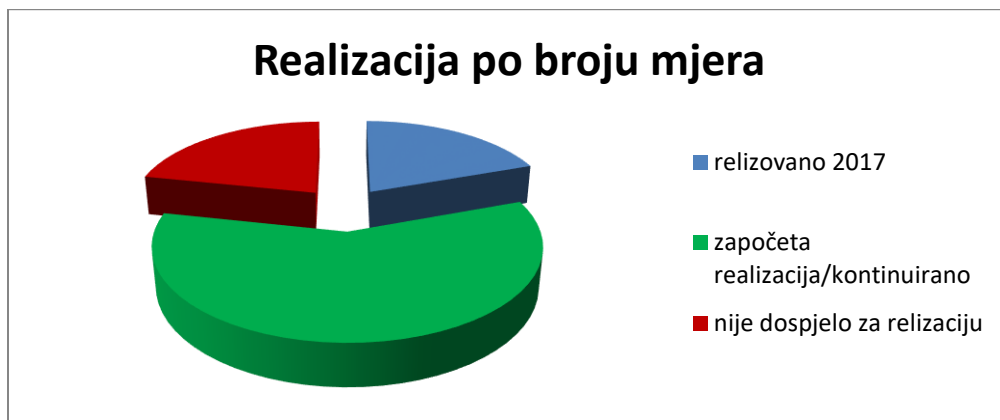
Izveštaj o realizaciji Nacionalnog plana za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za 2017. godinu (u daljem tekstu: Izveštaj) sadrži realizovane aktivnosti na sprovođenju Nacionalnog plana, stepen realizacije, ograničenja u implementaciji, kao i smjernice za efikasno sprovođenje aktivnosti utvrđenih Nacionalnim planom u narednim godinama.

Izveštaj sadrži pregled i postignute rezultate po aktivnostima.

U toku analize utvrđeno je da je od predloženih 46 mjera realizovano svih 9 mjera koje su planirane za realizaciju u 2017. godini, 27 mjera se realizuju kontinuirano, a 10 mjera nije dospjelo za realizaciju (grafik 1a)<sup>1</sup>.



Grafik 1: Prikaz realizacije mjera 2016



Grafik 1a: Prikaz realizacije mjera 2017

<sup>1</sup>Skoro sve mjere navedene u četverogodišnjem Akcionom planu imaju kontinuirani rok, što je ujedno i razloga za upotrebu termina „započeta realizacija“.

## 2. Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja

Vlada Crne Gore donijela je Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja (u daljem tekstu: Nacionalni plan) u julu 2016. godine.

Donošenje Nacionalnog plana predviđeno je članom 8a stav 2 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja („Sl. list CG”, br. 51/08 i 18/14).

Nacionalnim planom utvrđeni su ciljevi, mjere, indikatori, rokovi i aktivnosti za smanjenje rizika i negativnih efekata sredstava za zaštitu bilja na zdravlje ljudi i na životnu sredinu odnosno za postizanje održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja.

Cilj Nacionalnog plana je smanjenje negativnog uticaja sredstava za zaštitu bilja (u daljem tekstu: pesticidi) na zdravlje ljudi i na životnu sredinu odnosno promovisanje integralnih i drugih nehemijskih mjera suzbijanja štetnih organizama radi:

- boljeg razumijevanja načina upotrebe pesticida;
- upotrebe naučnih i drugih dokaza ili postupaka kojima se smanjuje štetan uticaj upotrebe pesticida pri čemu korisnik suzbija štetne organizme i korove na ekonomičan način;
- prepoznavanja uloga svih učesnika i interesnih grupa u ostvarivanju zajedničkog cilja održive upotrebe pesticida;
- sprovođenja adekvatne zaštite na radu;
- praćenja rezidua pesticida u hrani;
- primjene posebnih tehnika pri upotrebi pesticida na specifičnim kulturama;
- prikupljanja parametara za monitoring upotrebe pesticida koji sadrže aktivne supstance koje izazivaju posebnu zabrinutost, naročito u smislu upotrebe različitih alternativnih sredstava i metoda.

Nacionalnim planom utvrđene su aktivnosti i nosioci aktivnosti koje se odnose na zdravstvene, socijalne, ekonomske i ekološke efekte u skladu sa nacionalnim, regionalnim i lokalnim uslovima, kao i aktivnosti utvrđene propisima koji uređuju vode, zaštitu prirode, otpad i aktivnosti utvrđene drugim propisima sa kojima pesticidi mogu biti indirektno povezani, a odnose se na vode, očuvanje divljih ptica, prirodnih staništa i divlje flore i faune.

Glavni cilj Nacionalnog plana je da se prepoznate mjere sprovedu u planiranom periodu, da se identifikuju problemi, iskoriste dostupna sredstva, pravilno primjeni i po potrebi dodatno unaprijedi postojeći pravni i institucionalni okvir, kao i da se ojačaju administrativni kapaciteti.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, na godišnjem nivou, izvještava Vladu Crne Gore o realizaciji mjera iz Nacionalnog plana, u skladu sa članom 8a stav 4 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja („Sl. list CG”, br. 51/08 i 18/14) i Zaključkom Vlade br. 08-1850 od 11. jula 2016. godine.

### 3. Pravni okvir

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za bezbjednost hrane veterinu i fitosanitarne poslove - Odsjek za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i fitosanitarni informacijski sistem su tokom 2017. godine na osnovu Zakona o sredstvima za zaštitu bilja donijeli su sljedeća podzakonska akta:

1. Program fitosanitarnih mjera za 2017. godinu („Sl. list CG“, br. 11/17);
2. Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja za 2017. godinu („Sl. list CG“ br. 7/17);
3. Program Monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2017. godinu („Sl. list CG“ br. 11/17);
4. Lista registrovanih sredstava za zaštitu bilja („Sl. list CG“ br. 43/17);
5. Pravilnik o uslovima za istraživanje u naučne i razvojne svrhe neregistrovanog sredstva za zaštitu bilja u životnoj sredini („Sl. list CG“ br. 58/17);
6. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o načinu izdavanja i izgledu legitimacije za profesionalno korišćenje sredstava za zaštitu bilja („Sl. list CG“ br. 84/17);
7. Program post-registracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja za 2017.godinu br. 320/17-0101-5415 od 30.11.2017.;
8. Uputstvo o zaštiti voda prilikom upotrebe pesticida br. 320-2398/17-1 od 11.12.2017.;
9. Smjernice za razlikovanje sredstava za zaštitu bilja od biocidnih proizvoda br 320/17-0401-2870 od 4.07.2017..

Tokom 2017. godine jednom je ažurirana Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja donijete na osnovu Zakona o sredstvima za zaštitu bilja u skladu sa izmjenama EU legislativne u ovoj oblasti:

- 1) Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja za 2017. godinu (Sl. list CG, br. 7/17).

### 4. Administrativni kapaciteti

U cilju jačanja kadrovske strukture koja radi na poslovima u oblasti sredstava za zaštitu bilja tokom 2017. godine u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove – Odsjek za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i fitosanitarni informacijski sistem nije bilo novih zapošljavanja.

<b>UPRAVA ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE</b>			
<b>FITOSANITARNI SEKTOR</b>			
<b>Odsjek za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i fitosanitarni informacijski sistem</b>			
	<b>Broj sistematizovanih radnih mjesta</b>	<b>Broj zaposlenih</b>	<b>obrazovanje</b>
načelnik	1	1	dipl. ing. polj.
savjetnici	5	2	dipl. ing. polj. informatičar
<b>Odsjek za fitosanitarnu inspekciju</b>			
fitosanitarni inspektori	23	14	dipl. ing. polj.
<b>UKUPNO</b>	<b>29</b>	<b>17</b>	

## 5. Obuke

Tabela 1. Realizovane obuke u 2017. godini:

Obuka	Projekat/Ekspertsk a misija	Ciljna grupa	Broj obučениh službenika / drugih lica
<p>06.-10.02.2017.            Studijska posjeta u Italiju, na temu Jačanje kapaciteta za vršenje obuka u okviru održive upotrebe pesticida.            U okviru studijske posjete realizovane su posjete Università Cattolica del Sacro Cuore - OPERA Research Center Piacenza – Italija kao i posjete dva poljoprivredna gazdinstva koja su prošla obuke za održivu upotrebu pesticida  <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/169430/lzvjestaj-Studijska-posjeta-Litvaniji-na-temu-rezidua-pesticida-u-hrani.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/169430/lzvjestaj-Studijska-posjeta-Litvaniji-na-temu-rezidua-pesticida-u-hrani.html</a></p>	<p>TAIEX program</p>	<p>Savjetnici u odsjeku za sredstva za zaštitu bilja</p>	<p>3</p>
<p>27.-31.03.2017.            Studijska posjeta Hrvatskoj, na temu Jačanje kapaciteta za registraciju i službene kontrole, sredstava za zaštitu bilja. Brojnim prezentacijama i praktičnim obukama hrvatski eksperti prenijeli su iskustva iz oblasti registracije pesticida, prometa pesticide kao i kontrole njihove upotrebe.  <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/171434/lzvjestaj-Studijska-posjeta-Hrvatskoj-registracija-sredstava-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/171434/lzvjestaj-Studijska-posjeta-Hrvatskoj-registracija-sredstava-za-zastitu-bilja.html</a></p>	<p>TAIEX program</p>	<p>Savjetnici u odsjeku za sredstva za zaštitu bilja</p>	<p>3</p>
<p>06.04.2017.            Jednodnevna obuka za predavače na kursovima o bezbjednoj primjeni sredstava za zaštitu bilja.            Cilj obuke je bio da predavači, predstavnici Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji, Ministarstva turizma i održivog razvoja i Instituta za Javno zdravlje dobiju potrebna uputstva o koncepciji treninga za poljoprivredne proizvođače (pravilnoj primjeni i skladištenju sredstava za zaštitu bilja, poštovanju kodeksa dobre poljoprivredne prakse za zaštitu bilja, mjerama za smanjenje rizika zbog opasnosti izlaganja sredstvima za zaštitu bilja, sa posebnim akcentom na ličnu zaštitu, planom upravljanja otpadom i dr.)  <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/171423/Obuka-predavaca-o-bezbjednoj-primjeni-sredstava-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/171423/Obuka-predavaca-o-bezbjednoj-primjeni-sredstava-za-zastitu-bilja.html</a></p>	<p>Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove i Savjetodavna službe u biljnoj proizvodnji</p>	<p>Savjetnici u odsjeku za sredstva za zaštitu bilja</p>	<p>11</p>

<p>19. - 21. 09 2017.  <b>Obuka na temu jačanje kapaciteta za vršenje obuka u okviru održive upotrebe pesticida. Brojnim prezentacijama i praktičnim obukama italijanski i španski eksperti prenijeli su iskustva u sprovođenju programa treninga i obuke poljoprivrednih proizvođača, distributera pesticida i savjetnika u biljnoj proizvodnji.</b>  <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/176709/lzvjestaj-TAIEX-radionica-o-odrzivoj-upotrebi-sredstava-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/176709/lzvjestaj-TAIEX-radionica-o-odrzivoj-upotrebi-sredstava-za-zastitu-bilja.html</a></p>	<p>TAIEX program</p>	<p>Savjetnici u odsjeku za sredstva za zaštitu bilja, savjetodavne službe, predstavnici ovlaštenih institucija za obuke distributera i korisnika sredstava za zaštitu bilja, kao i predstavnici Plantaža kao najveći korisnici sredstava za zaštitu bilja.</p>	<p>3</p>
--	----------------------	--	----------

Tabela 1: Pregled obuka – Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove

## 6. Ostale aktivnosti

U cilju podizanja svijesti o opasnostima po zdravlje ljudi, opasnostima po zdravlje zaposlenih na poslovima proizvodnje kao i prilikom upotrebe, opasnostima po ne ciljane organizme, te opasnostima po životnu sredinu od sredstava za zaštitu bilja u 2017. godini realizovana je kampanja jačanja svijesti o održivoj upotrebi pesticida i to kroz:

1. informativnu medijsku kampanju:
  - radijski spot od 30 sekundi:
    1. Radio Crna Gora - 10 puta dnevno u toku mjesec dana, ukupno 300 emitovanja;
    2. Radio Nikšić - 12 puta dnevno u toku mjesec dana - ukupno 360 emitovanja;
    3. Radio Budva - 10 puta dnevno u toku mjesec dana - ukupno 300 emitovanja;
    4. Radio Bijelo Polje - 7 puta dnevno u toku mjesec dana - ukupno 210 emitovanja.

Sumarno: 1 nacionalna i 3 lokalna radija - 1170 emitovanja.
2. objavljen kratki edukativni film za pravilnu upotrebu sredstava za zaštitu bilja: <https://www.youtube.com/watch?v=UPxf5jN7Ta0#action=share>
3. objavljeni i publikovani edukativni materijal za:
  - 15.02.2017. Promet i pravilna upotreba sredstava za zaštitu bilja u Crnoj Gori <http://www.ubh.gov.me/vijesti/169435/Promet-i-pravilna-upotreba-sredstava-za-zastitu-bilja-u-Crnoj-Gori.html>

- 16.02.2017. Lična zaštitna oprema obavezna pri rukovanju sredstvima za zaštitu bilja  
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/169436/Licna-zastitna-oprema-obavezna-pri-rukovanju-sredstvima-za-zastitu-bilja.html>
- 17.02.2017. Uputstvo za čišćenje ambalaže SZB (trostruko ispiranje)  
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/169504/Uputstvo-za-ciscenje-ambalaze-SZB-trostruko-ispiranje-ilovepdf-compressed.html>
- 20.02.2017. Pčele i pesticidi <http://www.ubh.gov.me/vijesti/169536/Pcele-i-pesticidi.html>
- 21. 02. 2017. Ne krivotvorenim i ilegalnim pesticidima  
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/169596/Ne-krivotvorenim-i-ilegalnim-pesticidima.html>
- 22.02.2017. Sredstva za zaštitu bilja i bezbjednost  
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/169656/Sredstva-za-zastitu-bilja-i-bezbjednost.html>

## 7. Institucionalni okvir

**Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja** je nadležni organ državne uprave za sredstva za zaštitu bilja.

**Uprava za bezbjednost hrane veterinu i fitosanitarne poslove** je organ uprave, u sastavu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, sa **Odsjekom za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i fitosanitarni informacijski sistem** koji vrši stručne poslove koji se odnose na: registraciju, priznavanje i promet sredstava za zaštitu bilja, ocjenjivanje aktivnih materija i sredstava za zaštitu bilja, sprovođenje mjera i praćenje propisanih programa za upotrebu i rezidue sredstava za zaštitu bilja, izbor postupaka i sprovođenje mjera u oblasti kvaliteta i bezbjednosti hrane, pripremu, praćenje sprovođenja i izvještavanje o sprovođenju: višegodišnjeg i godišnjeg plana službenih kontrola odnosno inspekcijiskog nadzora nad sprovođenjem propisa, monitoringa i za upravljanje kriznim situacijama i utvrđivanje ispunjenost propisanih uslova, priprema stručne osnove za plan kontrole, monitoringa i upravljanja kriznim situacijama; izdavanja odobrenja, upis i vođenje registara i evidencija; sprovođenje međunarodnih konvencija, ugovora; prikupljanje, obrada i čuvanje podataka; pripremanje izvještaja, analiza, informacija i drugih materijala, kao i obavljanje stručnih poslova usklađivanja zakonodavstva sa propisima Evropske unije iz oblasti sredstava za zaštitu bilja.

**Fitosanitarna inspekcija** vrši inspekcijiski nadzor i kontrolu nad primjenom Zakona o sredstvima za zaštitu bilja ("Službeni list CG", br. 51/08 i 18/14).

Usvajanjem Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. listu CG", br. 80/2015) došlo je do izmjena u dijelu inspekcijiskog nadzora odnosno fitosanitarna inspekcija je u sastavu Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove – Fitosanitarnog sektora odnosno u **Odsjeku za fitosanitarnu inspekciju**.



## 8. Realizacija aktivnosti iz Akcionog planu za januar - decembar 2017.

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	ROK	STATUS REALIZACIJE
<b>5.1. REGISTRACIJA PESTICIDA</b>			
5.1.1 Postupak priznavanja registracije pesticida	Uprava Komisija za registraciju pesticida	IV 2016 i dalje	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – formirana Komisija; – postupak za podnijete zahtjeve za priznavanje registracije u toku;
5.1.2 Uspostavljanje registra pesticida	Uprava	IV 2016 i dalje	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – nakon postupka priznavanja registracije i izdavanja rješenja o registraciji;
5.1.3 Objavljivanje Liste registrovanih pesticida	Uprava	IV 2016 i dalje	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – objavljena Lista registrovanih sredstava za zaštitu bilja („Sl. list CG“ br. 43/17);
5.1.4 Uključivanje Liste i Registra u fitosanitarni informacijski sistem (FIS)	Uprava	IV 2017 i dalje	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – aktivne supstance unešene u FIS;
5.1.5 Izrada liste pesticida za neprofesionalne korisnike	Uprava	IV 2020	<b>Nije dospjelo za realizaciju.</b>
5.1.6 Ukidanje dozvola za uvoz pesticida	Uprava	Danom pristupanja	<b>Nije dospjelo za realizaciju.</b>
<b>5.2 PROMET PESTICIDA</b>			
5.2.1 Revizija odnosno provjera ispunjenosti uslova u objektima registrovanim za promet pesticida	Uprava Fitosanitarna inspekcija Subjeki	IV 2016 i dalje	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – urađena ček lista za reviziju; – izvršena revizija objekata za promet pesticida <a href="http://www.vet.uprava.gov.me/vijesti/167105/Obavijestjenje-Revizija-subjekata-koji-vrse-promet-sredstava-za-zastitu-bilja-na-veliko-i-ili-na-malo.html">http://www.vet.uprava.gov.me/vijesti/167105/Obavijestjenje-Revizija-subjekata-koji-vrse-promet-sredstava-za-zastitu-bilja-na-veliko-i-ili-na-malo.html</a> ;
5.2.2 Ažuriranje registra za promet pesticida na osnovu izvršenje revizije	Uprava Fitosanitarna inspekcija Subjeki	IV 2016 i dalje	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – na osnovu izvršene revizije ažuriran registar; – registar objavljen na web stranici Uprave <a href="http://www.vet.uprava.gov.me/uprava">http://www.vet.uprava.gov.me/uprava</a> ;

5.2.3 Ažuriranje liste odgovornih lica u registru za promet na osnovu izvršenje revizije pesticida	Uprava Fitosanitarna inspekcija Subjekti	IV 2016 i dalje	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – na osnovu izvršene revizije ažuriran registar; – registar objavljen na web stranici Uprave <a href="http://www.vet.uprava.gov.me/uprava">http://www.vet.uprava.gov.me/uprava</a> ;
5.2.4 Stručno osposobljavanje lica za promet pesticida	Uprava Fitosanitarna inspekcija Subjekti	I 2017 i dalje	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – objavljen Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjavaju pravna lica koja vrše edukaciju lica odgovornih za promet i upotrebu sredstava za zaštitu bilja ("Sl. list CG", br. 28/16); – 15.09.2016. objavljen javni poziv za naučno nastavne ustanove za podnošenje zahtjeva za izdavanje rješenja o ovlašćenju za organizaciju specijalističkog kursa <a href="http://www.vet.uprava.gov.me/vijesti/164929/Poziv-za-naucno-nastavne-ustanove-za-podnosenje-zajtjeva-za-izdavanje-rjesenja-o-ovlascenju-za-organizaciju-specijalistickog-kur.html">http://www.vet.uprava.gov.me/vijesti/164929/Poziv-za-naucno-nastavne-ustanove-za-podnosenje-zajtjeva-za-izdavanje-rjesenja-o-ovlascenju-za-organizaciju-specijalistickog-kur.html</a> ; – dvije naučno nastavne ustanove izvršile prijavu na osnovu javnog poziva (Biotehnički fakultet, Fakultet za prehrambenu tehnologiju, bezbjednost hrane i ekologiju); – ovlašćene dvije naučno nastavne ustanove za vršenje stručnog osposobljavanje lica za promet pesticida.
5.2.5 Službene kontrole prometa pesticida	Uprava Fitosanitarna inspekcija Subjekti	I 2017 i dalje	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – izvršena revizija objekata za promet pesticida; – pripremljen plan službenih kontrola za promet pesticida u skladu sa smjernicama za izradu plana službenih kontrola;
5.2.6 Izrada uputstva distributerima pesticida za ličnu zaštitnu opremu	Uprava Ministarstvo rada i socijalnog staranja	II 2017	<b>Realizovano:</b> – objavljen informativni materijal za ličnu zaštitnu opremu; <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/169436/Licna-zastitna-oprema-obavezna-pri-rukovanju-sredstvima-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/169436/Licna-zastitna-oprema-obavezna-pri-rukovanju-sredstvima-za-zastitu-bilja.html</a> <a href="https://www.youtube.com/watch?v=UPxf5jN7Ta0#action=share">https://www.youtube.com/watch?v=UPxf5jN7Ta0#action=share</a>
<b>5.3 SPECIJALISTIČKI KURS</b>			
5.3.1 Ovlašćenje institucija za sprovođenje specijalističkog kursa	Uprava Ovlašćene institucije Subjekti	IV 2016 i dalje	<b>Realizovano:</b> – objavljen Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjavaju pravna lica koja vrše edukaciju lica odgovornih za promet i upotrebu sredstava za zaštitu bilja ("Sl. list CG", br. 28/16); – 02.03.2017. Poziv korisnicima sredstava za zaštitu bilja da se prijave za obuku do kraja marta

			<p><a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/169932/Poziv-korisnicima-sredstava-za-zastitu-bilja-da-se-prijave-za-obuku-do-kraja-marta.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/169932/Poziv-korisnicima-sredstava-za-zastitu-bilja-da-se-prijave-za-obuku-do-kraja-marta.html</a></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– 13.04.2017. Obuka korisnika sredstava za zaštitu bilja odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opštine Podgorica. <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/171366/U-Podgorici-odrzana-prva-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/171366/U-Podgorici-odrzana-prva-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html</a></li> <li>– 27.04.2017. Obuka korisnika sredstava za zaštitu bilja odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opštine Ulcinj. Predavači na obuci zaposleni u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Institutu za javno zdravlje i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji. <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/172041/U-Ulcinj-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/172041/U-Ulcinj-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html</a></li> <li>– 18.05.2017. Obuka korisnika sredstava za zaštitu bilja odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opštine Berane, Petnjica i Andrijevića. Predavači na obuci zaposleni u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Institutu za javno zdravlje i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji. <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/172852/U-Beranama-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/172852/U-Beranama-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html</a></li> <li>– 19.10.2017. Obuka korisnika sredstava za zaštitu bilja odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opštine Bijelo Polje i Mojkovac. Predavači na obuci zaposleni u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Institutu za javno zdravlje i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji. <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/177545/U-Bijelom-Polju-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/177545/U-Bijelom-Polju-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html</a></li> <li>– 26.10.2017. Obuka korisnika sredstava za zaštitu bilja odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opštine Nikšić.</li> </ul>
--	--	--	---

			<p>Predavači na obuci zaposleni u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Institutu za javno zdravlje i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji.</p> <p><a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/177860/lzvjestaj-U-Niksicu-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/177860/lzvjestaj-U-Niksicu-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html</a></p>
5.3.2 Priprema materijala za specijalistički kurs odnosno edukaciju korisnika i distributera pesticida	Uprava Ovlašćene institucije	IV 2016 i dalje	<p><b>Realizovano:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– pripremljeni materijali za specijalistički kurs odnosno edukaciju korisnika;</li> </ul>
5.3.3 Kontrola ovlašćenih institucija za specijalistički kurs	Uprava	IV 2016 i dalje	<p><b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kontrola će se vršiti u skladu sa Planom službenih kontrola koji je pripremljen u 2017. godini;</li> </ul>
5.3.4 Izrada baze podataka korisnika pesticida sa završenim specijalističkim kursom	Uprava Ovlašćene institucije	IV 2017 i dalje	<p><b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– izrađena baze podataka korisnika pesticida sa završenim specijalističkim kursom;</li> </ul>
<b>5.4 UREĐAJI ZA UPOTREBU PESTICIDA</b>			
5.4.1 Izrada pravilnika za uređaje za upotrebu pesticida	Uprava Ministarstvo poljoprivrede	IV 2016	<p><b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– pripremljen nacrt pravilnika;</li> </ul>
5.4.2 Analiza postojećeg stanja za uređaje za upotrebu pesticida	Uprava	I 2017	<p><b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– 29.09.2016. godine održan je sastanak Tehničke radne grupe radi usvajanja konačnih instrumenata za Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava;</li> <li>– prisutni predstavnici Zavoda za statistiku, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove;</li> <li>– pokrenuta je inicijativa da se kod pitanja o poljoprivrednoj mehanizaciji, opremi i transporta na gazdinstvu doda oprema za primjenu sredstava za zaštitu bilja kao samostalna varijabla ili u skolpu atomizera;</li> </ul>

			<ul style="list-style-type: none"> <li>– Zavod za statistiku je sva pitanja za mehanizaciju uskladio sa EU regulativom, a pitanja o uređajima za upotrebu pesticida se tretiraju kao nacionalni zahtjev i uključena su u poglavlje E;</li> <li>– dogovoreno je da se u metodološkom dijelu izdvoji i doda šifra sa opisom atomizeri odnosno uređaji za primjenu pesticida;</li> <li>– Zavod za statistiku obrađuje podatke koji se odnose na mehanizaciju;</li> <li>– Zavod za statistiku je izradio zapisnik, pitanje, listu i metodološko uputstvo za pitanje 47. Poljoprivredna mehanizacija, oprema I transportna sredstva na gazdinstvu</li> <li>– <a href="http://monstat.org/userfiles/file/fss/Metodolo%C5%A1ko%20uputstvo-Istra%C5%BEivanje%20o%20strukturi%20poljoprivrednih%20gazdinstava.pdf">http://monstat.org/userfiles/file/fss/Metodolo%C5%A1ko%20uputstvo-Istra%C5%BEivanje%20o%20strukturi%20poljoprivrednih%20gazdinstava.pdf</a></li> <li>– link na kojem možete preuzeti cjelokupnu metodologiju za Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava, 2016.</li> </ul>
5.4.3 Ovlaštenje institucija za testiranje uređaja za upotrebu pesticida	Uprava	IV 2017	<p><b>Realizacija započeta:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– u 2017. godini prilikom pripreme za implementaciju ustanovljena su izvjesna ograničenja za implementaciju te je u Programu fitosanitarnih mjera za 2018.godinu u Programu 2: Program praćenja sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua i sredstava za ishranu bilja predviđena je Komponenta 2.4 Monitoring uređaja za upotrebu pesticida;</li> <li>– Za upotrebu sredstava za zaštitu bilja mogu se koristiti samo uređaji koji garantuju sigurnu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za ljude, životinje i životnu sredinu i koje prati sertifikat proizvođača i koja su u tehnički ispravnom stanju. Vlasnik uređaja za upotrebu sredstava za zaštitu bilja dužan je da uređaje drži u tehnički ispravnom stanju. Vlasnik uređaja za upotrebu sredstava za zaštitu bilja dužan je da čuva tehničku dokumentaciju o uređaju (sertifikat proizvođača, prospekt, dokaz o izvršenoj popravci i sl.). Kontrola uređaja za upotrebu sredstava za zaštitu bilja podrazumijeva primjenu pravila o stavljanju na tržište uređaja za primjenu pesticida kojima se obezbjeđuje ispunjavanje ekoloških zahtjeva, kako bi se na najmanju moguću mjeru smanjili štetni učinci na zdravlje ljudi i na životnu sredinu koje uzrokuju takvi uređaji i uspostavio sistem redovnog tehničkog pregleda uređaja koji su već u</li> </ul>

			<p>upotrebi. Ova aktivnost je predviđena i Nacionalnim akcionim planom ali je potrebno sprovesti niz aktivnosti na nacionalnom nivou počev od analize postojećeg stanja uređaja za primjenu pesticida, nacionalne odluke o kategoriji uređaja koje treba testirati do samog načina ko i kako će sprovoditi kontrolu uređaja kao i preciziranja na koji način će se obezbijediti sprovođenje ovih zahtjeva. Monitoring podrazumijeva terenski obilazak registrovanih poljoprivrednih proizvođača, popisa priključnih prskalica i provjeri njihovog rada, kao i obuci za testiranje priključnih prskalica.</p>
<b>5.5 UPOTREBA PESTICIDA I INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA</b>			
5.5.1 Izrada uputstva za integralnu zaštitu bilja po kulturama	Upava Ovlašćene institucije	IV 2016 i dalje	<p><b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– pripremljen Program integralne zaštita bilja vinove loze;</li> <li>– objavljen Program integralne zaštite vinove loze; <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/182036/Program-integralne-zastite-vinove-loze.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/182036/Program-integralne-zastite-vinove-loze.html</a></li> </ul>
5.5.2 Izrada procedura i uputstava za upotrebu pesticida na javnim površinama	Uprava Davaoci usluga	III 2017	<p><b>Realizovano:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– prilikom vršenja poslove suzbijanja i iskorjenjivanja štetnih organizama u poljoprivredi i šumarstvu sredstvima za zaštitu bilja obavještava se javnost najmanje 48 sati prije tretiranja bilja i biljnih proizvoda o: <ul style="list-style-type: none"> <li>– nazivu ili imenu korisnika pesticida;</li> <li>– datumu i predviđenom satu tretiranja;</li> <li>– podacima o mjestu tretiranja;</li> <li>– trgovačkom nazivu pesticida;</li> <li>– opasnostima.</li> </ul> </li> </ul> <p>Obavještenje se vrši putem medija radi pravovremenog i potpunog informisanja javnosti zainteresovanih lica/strana i pojedinaca u skladu sa Nacionalnim planom za održivu upotrebu pesticida (Sl.list CG, br. 57/16) i Pravilnikom o pravilima dobre poljoprivredne prakse za zaštitu bilja (Sl. list CG, br. 45/14).</p> <p>Ova aktivnost je važna kada se primjena pesticida vrši u blizini stambenih objekata, objekata za smještaj životinja, površinskih voda, javnih površina, parkova, dječjih igrališta, rekreacionih i sportskih terena, škola, vrtića, bolnica i drugih zdravstvenih ustanova i slično.</p>

			<p>Radi očuvanja zdravlja ljudi, životinja, bilja i zaštite životne sredine, pesticide primjivati u skladu sa:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rješenjem o registraciji ili dozvoli;</li> <li>- uputstvima, upozorenjima i obaviještenjima na etiketi;</li> <li>- integralnom zaštitom bilja i ekološkom proizvodnjom.</li> </ul> <p>Ovlašćeni davaoc usluga za vršenje javnih poslova suzbijanje štetnih organizama hemijskim metodama (tretiranjem pesticidima) prije početka tretiranja u obavezi je da pruži obavještenja na svojim web stranicama i da se obavijesti Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, kao i da se vodi i čuva evidencija o upotrebi sredstava za zaštitu bilja.</p> <p>Preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– da se javne površine prije tretiranja zgrade trakom ili mobilnom privremenom ogradom radi onemogućavanja ulaska ljudi;</li> <li>– na mjestima koja su uobičajena za prolazak ljudi potrebno je na traci ili ogradi postaviti tablu sa natpisom: Ne ulaziti! Tretirano sa sredstvima za zaštitu bilja!</li> <li>– natpis na traci ili ogradi treba da stoji do isteka radne karence;</li> <li>– ako radna karenca nije navedena na etiketi tretirano područje štiti se 12 sati od kraja tretiranja.</li> </ul> <p><a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/170420/Objava-informacija-o-primjeni-sredstava-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/170420/Objava-informacija-o-primjeni-sredstava-za-zastitu-bilja.html</a></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– prilikom vršenja poslova suzbijanja i iskorjenjivanja štetnih organizama u poljoprivredi i šumarstvu sredstvima za zaštitu bilja Uprav redovno objavljuje za javnost sva pristigla obavještenja na svoj web stranici: <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/172075/OBAVJES TENJE-Tretiranje-palmi.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/172075/OBAVJES TENJE-Tretiranje-palmi.html</a></li> </ul>
5.5.3 Izrada uputstva za dobru poljoprivrednu praksu o upotrebi pesticida	Uprava Ministarstvo poljoprivrede Ovlašćene institucije	IV 2017	<p><b>Realizovano:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Izrađeno uputstvo odnosno informativni materijal za dobru poljoprivrednu praksu o upotrebi pesticida;</li> </ul>

	Udruženja poljoprivrednih proizvođača		
5.5.4 Uspostavljanje sistema prognoziranja pojave štetnih organizama	Uprava Ovlašćene institucije	IV 2018 i dalje	<b>Nije dospjelo za realizaciju.</b>
5.5.5 Izrada edukativnog materijala o štetnosti upotrebe pesticida iz aviona	Uprava	II 2019 i dalje	<b>Nije dospjelo za realizaciju.</b>
<b>5.6 UTICAJ UPOTREBE PESTICIDA NA ŽIVOTNU SREDINU</b>			
5.6.1 Izrada uputstva o zaštiti voda pri upotrebi pesticida	Uprava Ministarstvo održivog razvoja i turizma Ministarstvo poljoprivrede Agencija za zaštitu životne sredine Uprava za vode Laboratorije	II 2017	<b>Realizovano</b> – Izrađeno uputstvo o zaštiti voda pri upotrebi pesticida br. 32-2398/17-1 od 11.12.2017.godine  <a href="http://www.ubh.gov.me/biblioteka/sektor_3/uputstva/">http://www.ubh.gov.me/biblioteka/sektor_3/uputstva/</a>
5.6.2 Prikupljanje podataka o zagađenjima izazvanih pesticidima	Uprava Ministarstvo poljoprivrede Agencija za zaštitu životne sredine Uprava za vode Laboratorije	IV 2017 i dalje	<b>Realizacija započeta:</b> – u 2017. godini prilikom pripreme za implementaciju ustanovljena su izvjesna ograničenja za implementaciju te je u Programu fitosanitarnih mjera za 2018.godinu u Programu 2: Program praćenja sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua i sredstava za ishranu bilja predviđena je Komponenta 2.12 Monitoring uticaja upotrebe pesticida na životnu sredinu;
5.6.3 Uspostavljanje sistema za primjenu pravila u skladu sa	Uprava Ministarstvo održivog	IV 2017	<b>Realizacija započeta:</b> – u 2017. godini prilikom pripreme za implementaciju ustanovljena su izvjesna ograničenja za implementaciju te je u Programu



propisima kojima se uređuje upravljanje otpadom	razvoja i turizma Agencija za zaštitu životne sredine		fitosanitarnih mjera za 2018.godinu u Programu 2: Program praćenja sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua i sredstava za ishranu bilja predviđena je Komponenta 2.11 Unaprjeđenje sistema postupanja i upravljanja otpadom odnosno postupanja sa ambalažom nakon upotrebe pesticida i postupanja sa pesticidima isteklog roka
5.6.4 Izrada uputstva za zaštitu pčela pri upotrebi pesticida	Uprava Ministarstvo poljoprivrede Pčelarske organizacije NVO za pčele	I 2018	<b>Nije dospjelo za realizaciju.</b>
5.6.5 Izrada uputstva za zaštitu posebnih zaštićenih područja pri upotrebi pesticida	Uprava Ministarstvo održivog razvoja i turizma Agencija za zaštitu životne sredine Nacionalni parkovi	II 2018	<b>Nije dospjelo za realizaciju.</b>
5.6.6 Izrada uputstva za zaštitu ptica pri upotrebi pesticida	Uprava Ministarstvo održivog razvoja i turizma Agencija za zaštitu životne sredine Fakultet za biologiju NVO za ptice	I 2019	<b>Nije dospjelo za realizaciju.</b>
<b>5.7. UTICAJ PESTICIDA NA ZDRAVLJE LJUDI</b>			

5.7.1 Izrada izvještaja o sprovođenju programa monitoringa rezidua pesticida	Uprava Ministarstvo zdravlja Institut za javno zdravlje CETI	2016 i dalje	<b>Realizovano:</b> <a href="http://www.vet.uprava.gov.me/biblioteka/sektor_3/izvjestaji/">http://www.vet.uprava.gov.me/biblioteka/sektor_3/izvjestaji/</a> ;
5.7.2 Izrada uputstva za zaštitu lica pri radu sa pesticidima	Uprava Ministarstvo zdravlja Ministarstvo rada i socijalnog staranja Biotehnički fakultet	I 2017	<b>Realizovano</b> – pripremljen materijal; – Lična zaštitna oprema obavezna pri rukovanju sredstvima za zaštitu bilja <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/169436/Licna-zastitna-oprema-obavezna-pri-rukovanju-sredstvima-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/169436/Licna-zastitna-oprema-obavezna-pri-rukovanju-sredstvima-za-zastitu-bilja.html</a>
5.7.3 Izrada predloga agrobudžeta	Uprava Ministarstvo poljoprivrede	I 2018 i dalje	<b>Nije dospjelo za realizaciju.</b>
<b>5.8 PRIKUPLJANJE PODATAKA</b>			
5.8.1 Dostavljanje i obrada podataka o prometu pesticida (Uprava – Zavod za statistiku)	Uprava Zavod za statistiku	IV 2016	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – 12. oktobar 2016. Zavodu za statistiku dostavljena evidencija o prometu sredstava za zaštitu bilja koju su dostavili registrovani uvoznici i distributeri na veliko; – obrada podataka u toku; – nakon obrade podataka i proračuna na nivou aktivne supstance izvršice se upoređivanje podataka sa podacima iz prethodne godine (pilot projekat).
5.8.2 Dostavljanje i obrada podataka o prometu pesticida (Zavod za statistiku - Eurostat)	Uprava Zavod za statistiku	IV 2017	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – obrada podataka na nivou aktivnih supstanci završena u toku je vršenje uporednih analiza. <a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/170103/Poziv-za-sve-uvoznike-i-distributere-za-obavezno-dostavljanje-podataka-iz-evidencije-o-prometu-SZB.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/170103/Poziv-za-sve-uvoznike-i-distributere-za-obavezno-dostavljanje-podataka-iz-evidencije-o-prometu-SZB.html</a>

5.8.3 Analiza o mogućnosti uspostavljanja elektronskog prikupljanja podataka o prometu pesticida i njihove obrade	Uprava Zavod za statistiku Subjeki	I 2018	<b>Nije dospjelo za realizaciju.</b>
5.8.4 Predlog mjera za uspostavljanje elektronskog prikupljanja podataka	Uprava Zavod za statistiku Subjeki	IV 2018	<b>Nije dospjelo za realizaciju.</b>
5.8.5 Statistička istraživanja o upotrebi pesticida	Uprava Zavod za statistiku	IV 2019	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – Zavodu za statistiku dostavljena informacija sa zahtjevom za uvrštavanje statističkog istraživanja o upotrebi pesticida u planove istraživanja;
<b>5.9. OTPAD</b>			
5.9.1 Analiza postojećeg načina postupanja sa otpadom sa predlogom mjera	Uprava Fitosanitarna inspekcija	I 2017	<b>Realizacija započeta:</b> – u 2017. godini prilikom pripreme za implementaciju ustanovljena su izvjesna ograničenja za implementaciju te je u Programu fitosanitarnih mjera za 2018.godinu u Programu 2: Program praćenja sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua i sredstava za ishranu bilja predviđena je Komponenta 2.11 Unaprjeđenje sistema postupanja i upravljanja otpadom odnosno postupanja sa ambalažom nakon upotrebe pesticida i postupanja sa pesticidima isteklog roka;
5.9.2 Izrada uputstva o načinu postupanja otpadom koji nastaje nakon upotrebe pesticida	Uprava Agencija za zaštitu životne sredine	III 2017	<b>Realizovano:</b> – objavljen materijal; <a href="http://www.ubh.gov.me/biblioteka/sektor_3/uputstva/">http://www.ubh.gov.me/biblioteka/sektor_3/uputstva/</a>
<b>5.10 INFORMISANJE JAVNOSTI</b>			
5.10.1 Ažuriranje objava preko internet stranice	Uprava	III 2016 i dalje	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – u kontinuitetu; <a href="http://www.ubh.gov.me/uprava">http://www.ubh.gov.me/uprava</a>
5.10.2 Objavljivanje podataka o trovanjima pesticidima	Uprava Ministarstvo zdravlja Institut za javno zdravlje	IV 2016 i dalje	<b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b> – 7. novembra 2016. godine Ministarstvu zdravlja i Institutu za javno zdravlje dostavljen zahtjev za dostavljanje podataka o trovanju pesticidima;

			<ul style="list-style-type: none"> <li>– 27.04.2017. godine Institut za javno zdravlje dostavio je informacije o broju trovanja pod šifrom T 60: Toksičko dejstvo pesticida: <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ 2011. 2 otpusta;</li> <li>✓ 2012. bez otpusta;</li> <li>✓ 2013. 3 otpusta;</li> <li>✓ 2014. 1 otpusta;</li> <li>✓ 2015. 2 otpusta.</li> </ul> </li> </ul>
5.10.3 Objava informacija o primjeni pesticida na javnim površinama	Uprava Davaoci usluga	IV 2016 i dalje	<p><b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b>  <a href="http://www.vet.uprava.gov.me/vijesti/167230/Obavijestjenje-davaocima-usluga-koji-vrse-poslove-suzbijanja-i-iskorjenjivanja-stetnih-organizama.html">http://www.vet.uprava.gov.me/vijesti/167230/Obavijestjenje-davaocima-usluga-koji-vrse-poslove-suzbijanja-i-iskorjenjivanja-stetnih-organizama.html</a></p> <p><a href="http://www.ubh.gov.me/uprava">http://www.ubh.gov.me/uprava</a></p>
5.10.4 Objava informacija o primjeni pesticida	Uprava Profesionalni korisnici	IV 2016 i dalje	<p><b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– u kontinuitetu;</li> </ul> <p><a href="http://www.ubh.gov.me/uprava">http://www.ubh.gov.me/uprava</a></p>
5.10.5 Izrada Programa informisanja javnosti u oblasti pesticida	Uprava Ministarstvo poljoprivrede	I 2017 i dalje	<p><b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Izrađen Programa informisanja javnosti u oblasti pesticida;</li> </ul>
5.10.6 Obuke	Uprava	2016 i dalje	<p><b>Realizacija započeta/kontinuirano:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– u kontinuitetu;</li> </ul> <p><a href="http://www.ubh.gov.me/vijesti/184330/Izvestaj-U-Golubovcima-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html">http://www.ubh.gov.me/vijesti/184330/Izvestaj-U-Golubovcima-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html</a></p>



## 9. Izvještaj o sprovođenju programa monitoringa rezidua pesticida za 2017.godinu<sup>1</sup> (Aktivnost 5.7.1):

Izvještaj se odnosi isključivo na uzorke uzete po Programu monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2017. godinu ("Sl. list CG" br. 11/17) i uzeto je ukupno **185 uzoraka**:

- **150 uzoraka je bez ostataka pesticida:** šargarepa 8, paradajz 2, kruška 7, pasulj 4, pomorandža 8, krompir 17, luk 12, kivi 9, zelena salata 2, hrana za bebe 4, blitva 3, krastavac 2, lovor 1, vinsko grožđe 2, breskva i nektarina 1, paprika 2, karfiol 5, raž 8, pirinač 4, kupus 3, jaja 8, jabuka 4, boranija 1, heljda 1, spanać 1, rukola 1, mandarina 9, ananas 1, maline 1, raštan 1, meso (pileće, ćureće, jagnjeće, ovčje) 19.
- **35 uzoraka sa ostacima jedne ili više aktivnih supstanci od čega:**
  - ✓ 34 uzoraka sa aktivnim supstancama **ispod maksimalno dozvoljenih količina:** šargarepa 4, paradajz 1, jagoda 4, kruške 5, pomorandža 5, krompir 2, kivi 2, zelena salata 2, krastavac 2, stono grožđe 1, nektarina/breskva 2, paprika 1, maline 2;
  - ✓ 1 uzorak spanaća sa ostacima aktivnih supstanci **iznad maksimalno dozvoljenih količina.**

Uzorkovanje u primarnoj proizvodnji vršeno je prije stavljanja u promet i preduzete su propisane mjere, a za pošiljke iz uvoza preduzete su propisane mjere uništavanja ili vraćanja pošiljke.

U 2017. godini osim uzoraka koji su obuhvaćeni programom monitoringa, ispitano je još 2820 uzoraka na prisustvo rezidua pesticida.

Od tog broja ispitano je:

- 728 uzoraka voća;
- 799 uzoraka povrća;
- 165 uzoraka žita i proizvoda od žita;
- 347 uzoraka mesa i proizvoda od mesa, ribe i ribljih proizvoda;
- 183 uzoraka stočne hrane, hrane za ribe i hrane za kućne ljubimce;
- 248 uzoraka mlijeka i mliječnih proizvoda;
- 109 uzoraka dječije hrane;
- i 204 uzoraka ostalih proizvoda.

U uzorcima životinjskog porijekla nije utvrđeno prisustvo pesticida.

U 2131 uzorku nijesu pronađene rezidue pesticida.

U 689 uzoraka je utvrđeno prisustvo pesticida, a od toga 649 uzoraka ispod maksimalno dozvoljenih količina i 40 uzoraka iznad maksimalno dozvoljenih količina.



**Tabela: Hrana u kojoj je utvrđeno prisustvo rezidua pesticida**

Br.	VRSTA HRANE	PRONAĐENE AKTIVNE SUPSTANCE	PRONAĐENA KOLIČINA AKTIVNE SUPSTANCE (mg/kg)	MRL (mg/kg)	PORIJEKLO HRANE
1.	jagoda	boscalid bupirimat difenoconazol	0,02 0,04 0,02	10 1 0,04	Albanija
2.	šargarepa	boscalid	0,04	2	Austrija
3.	spanać	cypermethrin	0,91	0,7	Albanija
4.	pomorandža	imazalil	0,7	5	Slovenija/Egipat
5.	pomorandža	chlorpyrifos propiconazol	0,024±0,003 0,02	0,3 6	Italija/Španija
6.	paradajz	boscalid pyrimethanil	0,02 0,01	3 1	Albanija
7.	kivi	iprodione	0,49	5	Grčka
8.	zelena salata	cyprodinil fenamidone Fludioxonil tolclofos-methyl	0,26 0,03 0,35 0,01	15 2 15 2	Italija
9.	kruška	chlorpyrifos-methyl chlorpyrifos boscalid	0,023±0,002 0,11±0,01 0,13	0,5 0,5 2	Italija
10.	kivi	fenhexamid	2,2	10	Srbija/Italija
11.	jagoda	boscalid pyraclostrobin	0,05 0,02	10 1,5	CG
12.	krompir	chlorpropham	0,15	10	Hrvatska
13.	jagoda	chlorothalonil cyprodinil fludioxonil pyraclostrobin trifloxystrobin	0,37 0,21 0,15 0,2 0,3	5 5 4 1,5 1	CG
14.	jagoda	chlorothalonil cyprodinil fludioxonil	0,09 0,03 0,07	5 5 4	CG
15.	šargarepa	boscalid	0,03	2	Albanija
16.	krastavac	metalaxyl	0,02	0,5	CG
17.	šargarepa	tefluthrin	0,01	0,05	Srbija
18.	krompir	chlorpropham	0,1	10	Francuska
19.	šargarepa	boscalid	0,01	2	Holandija
20.	kruška	fludioxonil	0,57	5	Italija/Argentina
21.	stono grožđe	tetraconazole acetamiprid	0,08 0,11	0,5 0,5	Italija
22.	breskva	tebukonazole	0,08	0,6	Grčka
23.	paprika	acetamiprid	0,02	0,3	CG
24.	pomorandža	chlorpyrifos	0,047±0,005	0,3	Grčka

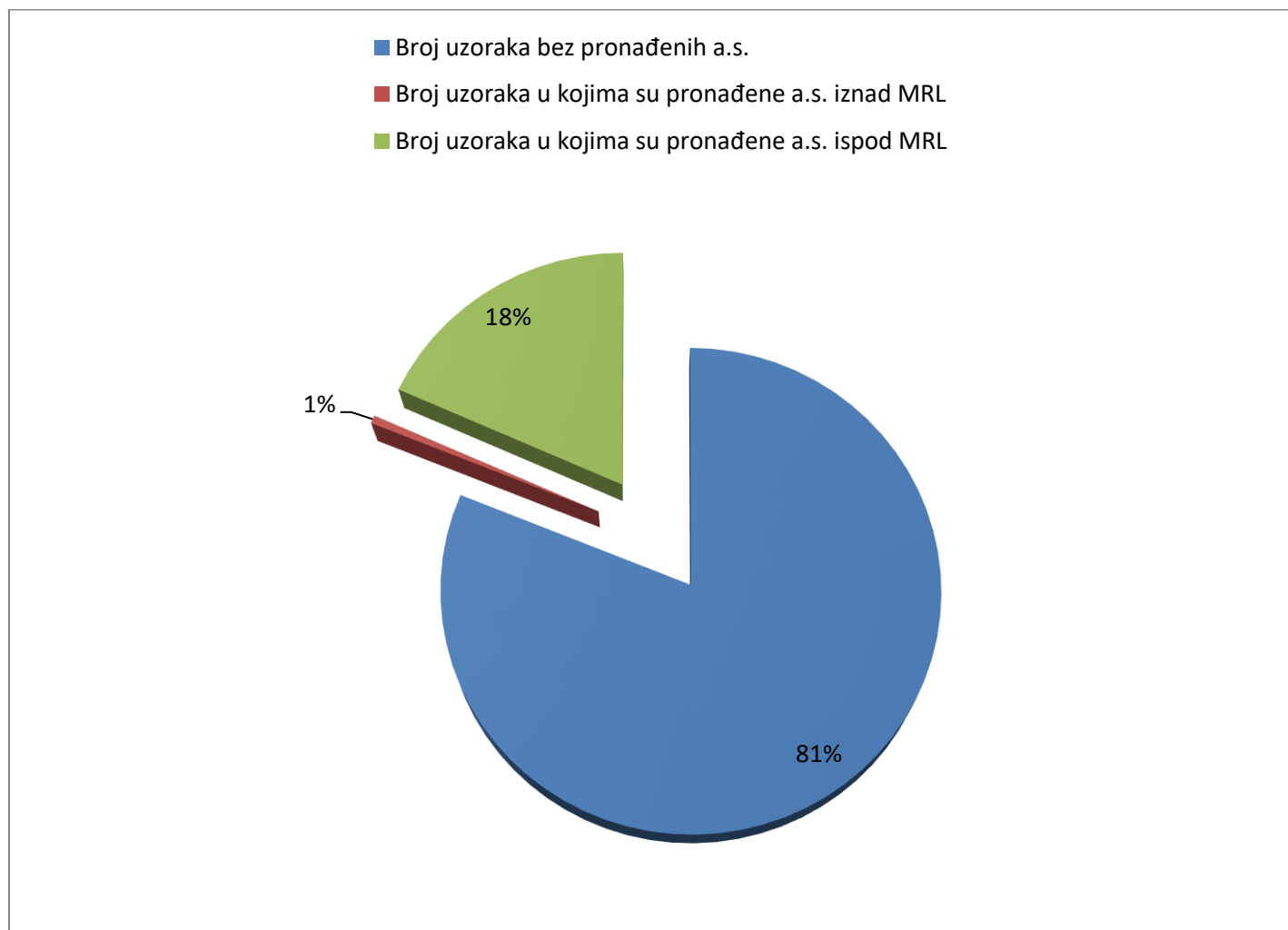


25.	nektarine	cyprodinil pyrimethanil	0,04 0,02	2 10	CG
26.	kruške	thiophanate-methyl carbendazim	0,02 0,01	0,5 0,2	Grčka
27.	kruška	acetamiprid pyriproxyfen	0,03 0,03	0,8 0,2	CG
28.	kruška	acetamiprid carbendazim i benomyl	0,03 0,02	0,8 0,2	CG
29.	krastavac	pyraclostrobin	0,01	0,5	Albanija
30.	zelena salata	boscalid chlorpyrifos pendimethalin	0,02 0,010±0,001 0,045	30 0,05 0,05	Albanija
31.	maline 1	boscalid	0,17	10	CG
32.	maline 3	cyprodinil fenhexamid	0,36 0,15	10 10	CG
33.	pomorandže	imazalil	0,1	5	CG
34.	pomorandže	chlorpyrifos imazalil thiabendazol	0,047±0,005 0,5 0,15	0,3 5 5	CG

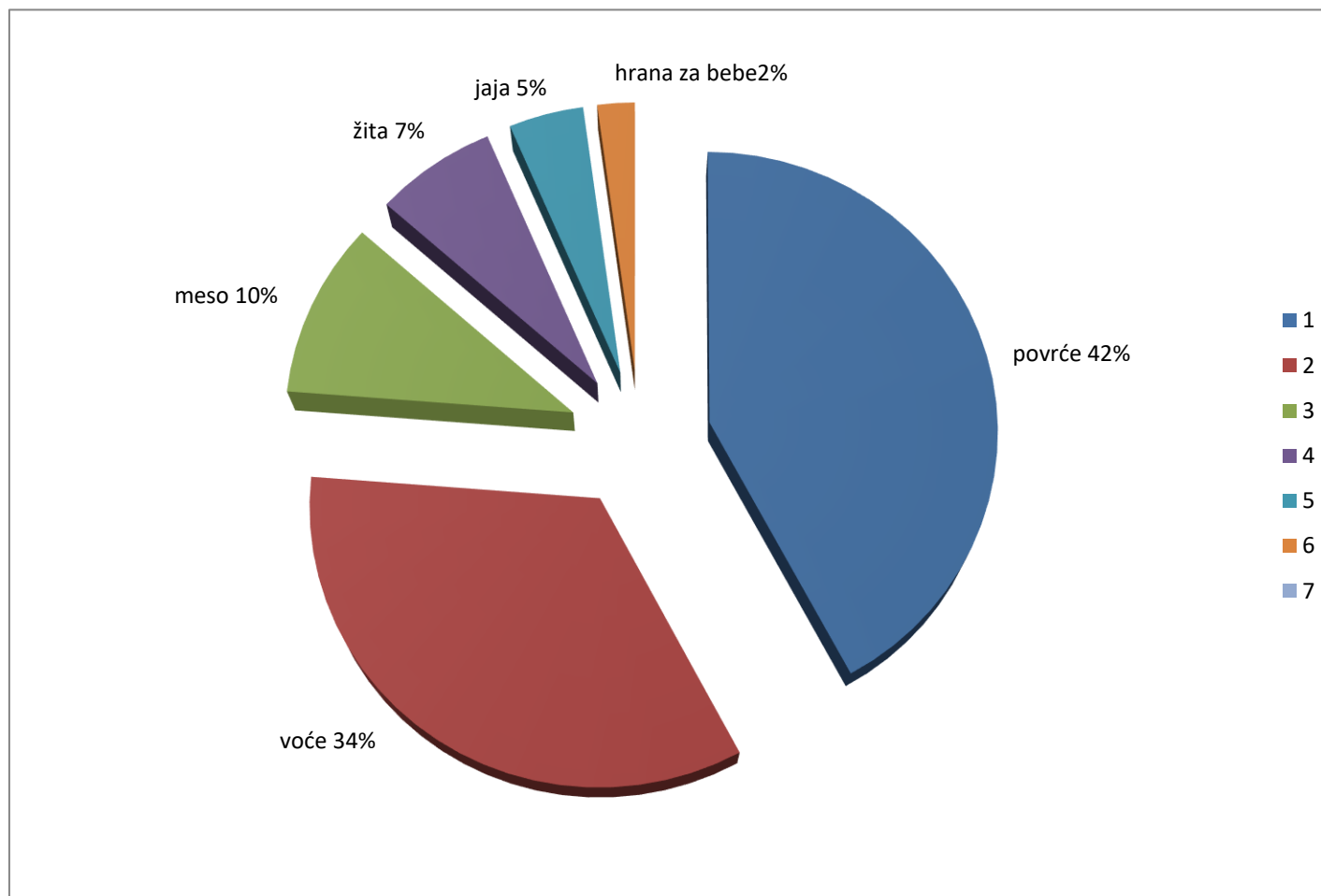
**Tabela: Pregled ostataka pesticida po aktivnim supstancama pronađenim u proizvodima**

Br.	VRSTA HRANE	PRONAĐENE AKTIVNE SUPSTANCE
1.	jagoda	boscalid bupirimat difenoconazole
2.	šargarepa	boscalid
3.	spanać	cypermethin
4.	pomorandža	imazalil
5.	pomorandža	chlorpyrifos propiconazole
6.	paradajz	boscalid pyrimethanil
7.	kivi	iprodione
8.	zelena salata	cyprodinil fenamidone fludioxonil tolclofos-methyl
9.	kruška	chlorpyrifos-methyl chlorpyrifos boscalid
10.	kivi	fenhexamid
11.	jagoda	boscalid pyraclostrobin
12.	krompir	chlorpropham
13.	jagoda	chlorothalonil cyprodinil fludioxonil pyraclostrobin trifloxystrobin
14.	jagoda	chlorothalonil cyprodinil fludioxonil
15.	šargarepa	boscalid
16.	krastavac	metalaxyl
17.	šargarepa	tefluthrin
18.	krompir	chlorpropham
19.	šargarepa	boscalid
20.	kruška	fludioxonil
21.	stono grožđe	tetraconazole acetamiprid
22.	breskva	tebukonazole
23.	paprika	acetamiprid
24.	pomorandža	chlorpyrifos
25.	nektarine	cyprodinil pyrimethanil
26.	kruške	thiophanate-methyl carbendazim
27.	kruška	acetamiprid pyriproxyfen
28.	kruška	acetamiprid carbendazim benomyl
29.	krastavac	pyraclostrobin
30.	zelena salata	boscalid chlorpyrifos pendimethalin
31.	maline <sup>1</sup>	boscalid
32.	maline <sup>3</sup>	cyprodinil fenhexamid
33.	pomorandže	imazalil
34.	pomorandže	chlorpyrifos imazalil thiabendazol

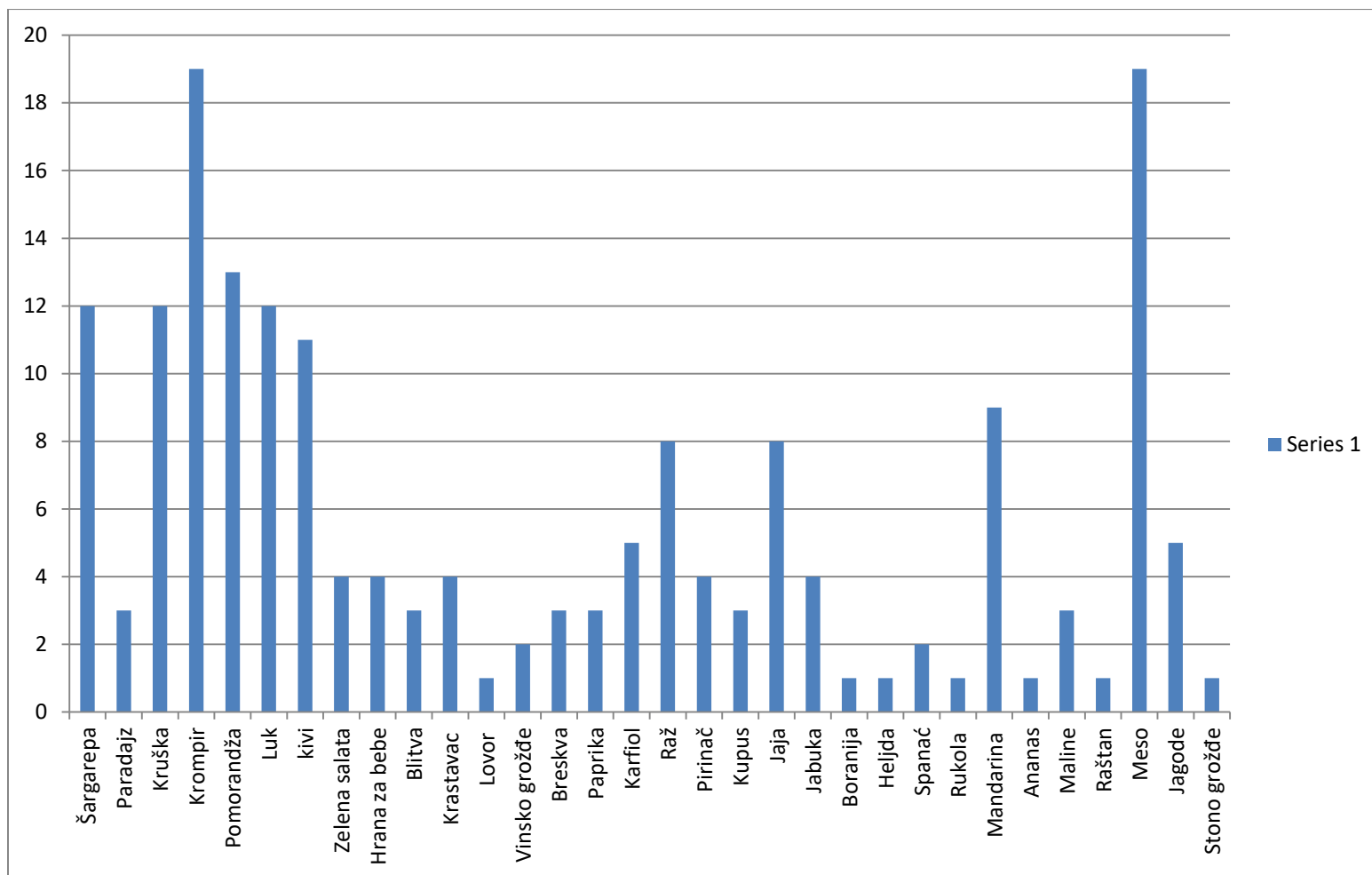
**Grafik 1. Procentualni prikaz ukupnog broja ispitanih uzoraka na prisustvo aktivnih supstanci u hrani**



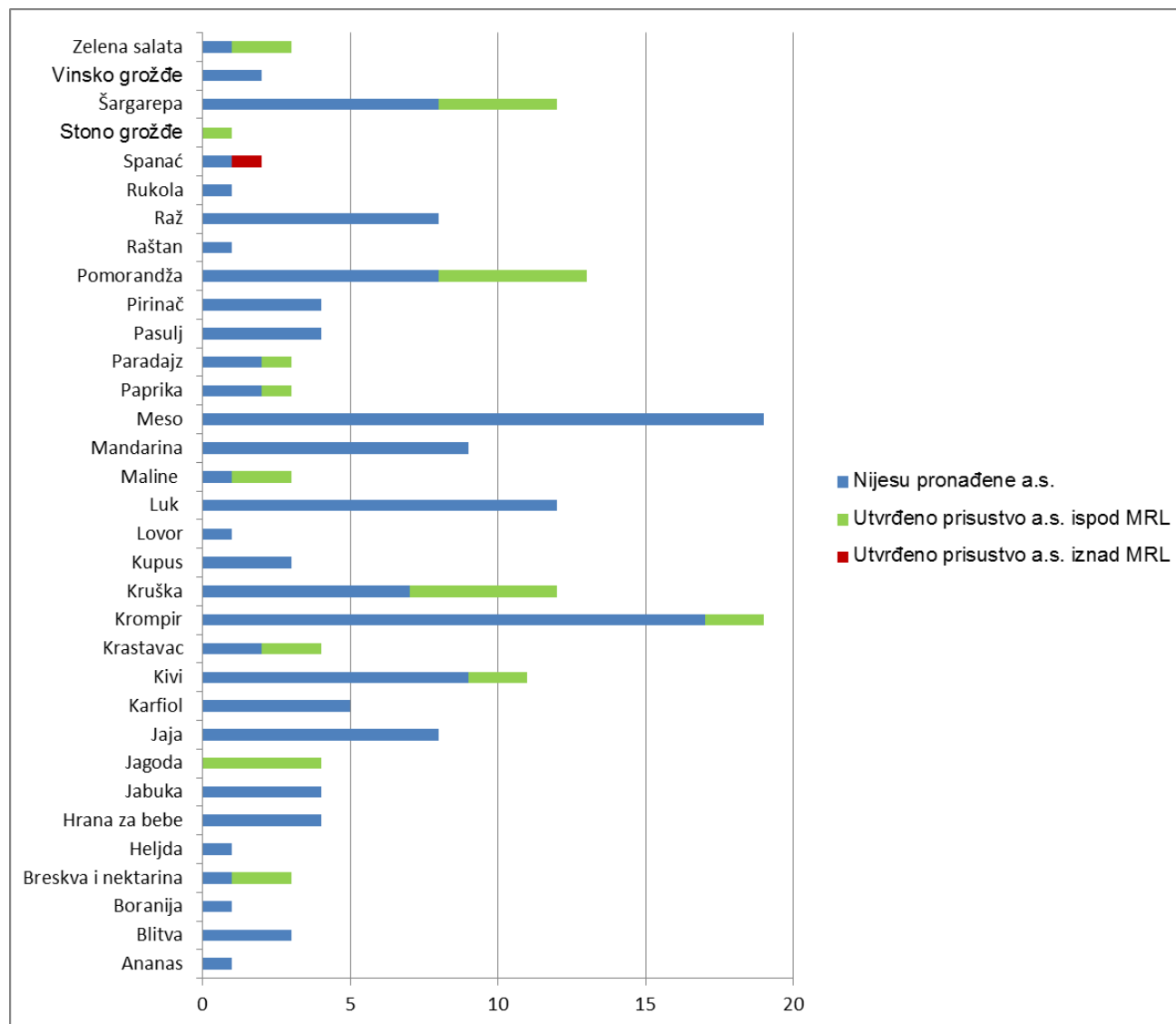
**Grafik 2. Procentualni prikaz ukupnog broja ispitanih uzoraka po grupama proizvoda**



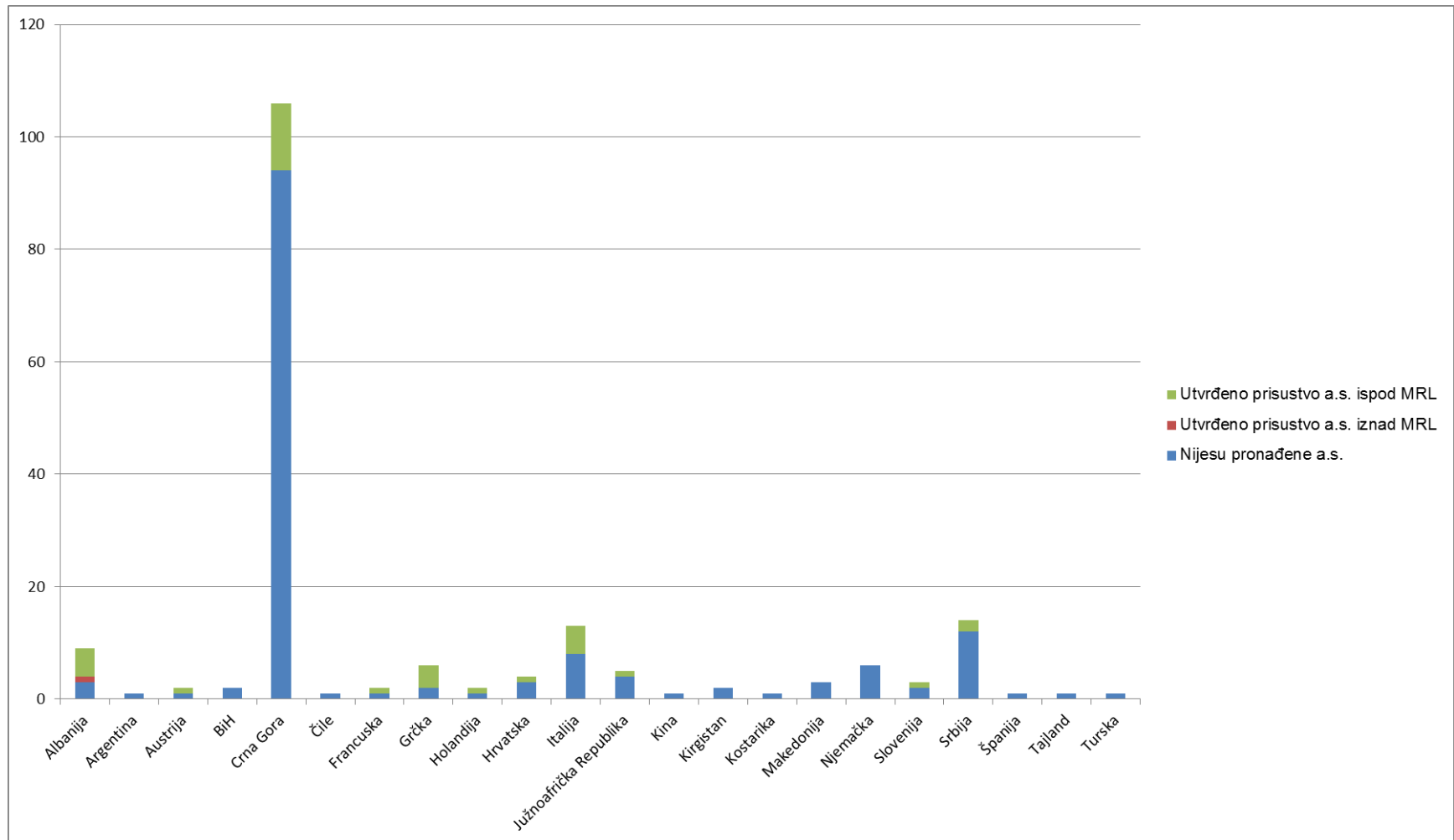
**Grafik 3. Ukupan broj ispitanih uzoraka, prikaz po vrsti hrane**



**Grafik 4. Ukupan broj ispitanih uzoraka, prikaz po vrsti hrane sa prikazom a.s.**



**Grafik 5. Ukupan broj ispitanih uzoraka, prikaz po državama**



**Grafik 6. Ukupan broj ispitanih uzoraka, prikaz po mjesecima**

